

SÈRIE 3

A tots els exercicis i totes les opcions, les puntuacions parcials de les preguntes són orientatives. Les respostes proposades per la pauta són indicatives i, en cap cas, exhaustives. El corrector o correctora aplicarà el seu criteri per prendre en consideració altres respostes que consideri correctes, en tot cas valorarà positivament —a més dels continguts conceptuals— l'ordre en l'exposició, la precisió i el llenguatge emprat, i tindrà en compte i valorarà positivament allò que els alumnes aportin, més que no pas allò que deixin de dir. També valorarà positivament la utilització de la terminologia geogràfica i la claredat en l'exposició.

PART COMUNA

[4 punts]

*Exercicis obligatoris per a tots els alumnes***Exercici 1. Gràfic sobre les migracions externes a Catalunya**

[2 punts]

En aquest exercici es proposa la verificació dels aprenentatges referits als apartats 2, «Anàlisi de l'estructura i les dinàmiques demogràfiques en relació amb l'evolució econòmica i social. Fluxos migratoris», del bloc de continguts 4, «La població i el sistema urbà: dinàmica, diversitat i desigualtat», del document de concreció del currículum.

Pregunta 1 [1 punt]

L'estudiant pot identificar tres etapes ben diferenciades:

- 2005-2007: la immigració, situada entre les 150.000 i les 200.000 persones/any, és molt alta. Com que l'emigració és molt més baixa, el saldo migratori positiu se situa a prop de les 140.000 persones/any.
- 2008-2014: a partir de 2008, hi ha un canvi de tendència, la immigració comença a davallar fins que l'any 2012 cau per sota de les 100.000 persones, mentre que l'emigració és superior a aquesta xifra. Com a resultat, s'obté un saldo migratori negatiu els anys 2012, 2013 i 2014.
- 2015-2016: la immigració torna a repuntar i l'emigració torna a baixar. El 2016, el saldo migratori positiu arriba a les 50.000 persones.

(1 punt)

Pregunta 2 [1 punt]

Com a tret diferencial de les migracions succeïdes al llarg del segle XX, l'alumnat hauria d'especificar que, al segle XX, el fenomen migratori va estar centrat principalment en les migracions internes. Només a la darrera dècada del segle XX i al llarg del que portem de segle XXI, les migracions externes han estat les predominants.

(0,50)

Durant els anys cinquanta, seixanta i setanta del segle XX, Catalunya va rebre importants fluxos migratoris procedents de les àrees rurals d'altres comunitats. A finals del segle XX i sobretot en els inicis del segle XXI, hi va haver una forta immigració, aquesta vegada procedent d'altres països. Aquest flux migratori va disminuir molt a partir del 2008 amb l'inici de la crisi econòmica.

(0,50)

Exercici 2. Mapa de la radiació solar a Espanya

[2 punts]

En aquest exercici es proposa la verificació dels aprenentatges referits als apartats 4, «Recursos renovables i no renovables», i 5, «Recursos energètics. Problemàtica energètica», del bloc de continguts 2, «Medi ambient i paisatges», del document de concreció del currículum.

Pregunta 1 [1 punt]

L'alumnat hauria d'observar i deduir que, com més al sud de la península Ibèrica, més augmenta la intensitat de la radiació solar i que, com més al nord, menys intensitat.

(0,25)

També hauria d'indicar que els nivells més baixos de radiació solar en la Península estan relacionats amb el clima atlàntic, que presenta cels ennuvolats i precipitacions abundants durant tot l'any. És el cas de tot el litoral cantàbric i Galícia.

(0,25)

Es pot observar que en la zona dels Pirineus, les muntanyes de Lleó i la serralada Cantàbrica que presenten alçades importants, la insolació és baixa. El clima d'alta muntanya presenta també abundants precipitacions i cels ennuvolats.

(0,25)

En canvi, al sud i al litoral mediterrani, la insolació és més alta a causa d'estar sota el domini del clima mediterrani, que, a l'estiu, sobretot, però també durant molts dies d'hivern, es caracteritza pel predomini d'un temps anticiclònic, amb cels clars i alta insolació.

(0,25)

Pregunta 2 [1 punt]

<i>Tipus d'energia solar</i>	<i>Característiques</i>	<i>Instal·lació</i>
<i>Solar tèrmica</i> (0,20)	La radiació solar escalfa directament l'aigua que circula per uns serpentins i que es destina a l'ús domèstic i a la calefacció.	<i>Panells solars a les teulades dels edificis</i> (0,20)
Fotovoltaica	<i>L'energia solar genera corrent elèctric per mitjà de panells fotovoltaics proveïts de cèl·lules fotoelèctriques.</i> (0,20)	<i>Panells solars en parcs solars o també en edificis industrials o domèstics</i> (0,20)
Termosolar	<i>L'energia solar es concentra per mitjà de miralls sobre conductes d'aigua que és transformada en vapor. El vapor a pressió mou unes turbines que generen electricitat.</i> (0,20)	Central termosolar

PART OPTATIVA

[6 punts]

(S'han d'escollir dos exercicis. En cap cas es poden barrejar preguntes de diversos exercicis.)

Exercici 3. Taula sobre activitats complementàries a les estacions d'esquí

[3 punts]

En aquest exercici es proposa la verificació dels aprenentatges referits als apartats 4, «Els espais i l'activitat turística a Catalunya i Espanya», del bloc de continguts 3, «Territori i activitats econòmiques», del document de concreció del currículum.

Pregunta 1 [1punt]

El turisme de neu és un tipus de turisme de marcada estacionalitat, amb una activitat que es limita als mesos d'hivern.
(0,50)

Per tal de dinamitzar l'economia i la demografia dels pobles de muntanya, es pretén mantenir l'activitat turística la resta de l'any per mitjà d'una oferta de turisme basat en els recursos naturals i paisatgístics de l'entorn.
(0,50)

Pregunta 2 [1 punt]

- Estacionalitat turística: concentració de l'activitat turística en només un període de l'any; per exemple, el turisme de sol i platja es concentra en els mesos d'estiu, mentre que el turisme de neu, en els mesos d'hivern.

(0,50)

- Agroturisme: turisme que es desenvolupa en l'àmbit rural, en explotacions que mantenen l'activitat agrària al mateix temps que ofereixen un servei d'allotjament als turistes, generalment interessats en el paisatge rural i el consum de productes produïts a la regió.

(0,50)

Pregunta 3 [1 punt]

Es preveu que el canvi climàtic global, com que comportarà un augment de les temperatures mitjanes del planeta, farà disminuir la zona innivada a l'alta muntanya, amb la qual cosa es reduirà la superfície hàbil per a la pràctica de l'esquí i probablement la durada de la temporada.

(0,50)

Algunes de les mesures que es podrien aplicar ja s'estan portant a la pràctica a la majoria d'estacions d'esquí i consisteixen en la generació de neu artificial per compensar la disminució de les nevades.

(0,50)

Exercici 4. Mapa de la població activa agrària a Espanya

[3 punts]

En aquest exercici es proposa la verificació dels aprenentatges referits als apartats 1, «Característiques, canvis i permanències en l'espai rural català i espanyol», del bloc de continguts 3, «Territori i activitats econòmiques», del document de concreció del currículum.

Pregunta 1 [1 punt]

A la Submeseta Norte, el conreu dominant és el cereal de secà en grans extensions. A l'interior d'Andalusia, el conreu que predomina és l'oliverar de secà. Al litoral mediterrani predomina el pòlicultiu, amb importància de les hortes i els fruiters de regadiu.

(1 punt)

Pregunta 2 [1 punt]

A la Submeseta, com que hi ha diverses províncies poc industrialitzades, el pes de la població activa agrària sobre el total provincial és alt, però com que es tracta d'un conreu extensiu, no es necessita gaire mà d'obra; per això, el pes sobre el total espanyol és baix.

(0,50)

A Andalusia, l'agricultura extensiva de secà necessita molta mà d'obra en determinats períodes de l'any, com per exemple en el temps de la collita, i per això hi ha força població activa agrària (amb províncies com Jaén i Sevilla amb percentatges superiors al 5 %).

(0,25)

Al litoral mediterrani, l'agricultura de regadiu necessita força mà d'obra, sobretot a províncies com Almeria i Múrcia, on aquesta activitat és especialment important.

(0,25)

Pregunta 3 [1 punt]

L'agricultura mediterrània es desenvolupa en unes regions caracteritzades per un relleu trencat de serres i altiplans i sota el domini d'un clima sec, com el clima mediterrani.

(0,25)

A les àrees on es practica el conreu de secà, es cultiven cereals, vinya i olivera (trilogia mediterrània) i també fruita seca, com ametllers i avellaners. Els ramats que hi predominen són d'ovelles i cabres.

(0,50)

Les explotacions agràries són de mida petita o mitjana, sobretot als territoris litorals on es practica el regadiu, amb conreus intensius, mentre que a les regions meridionals predomina el latifundi i els conreus extensius.

(0,25)

Exercici 5. Plànol de la ciutat de Vitòria

[3 punts]

En aquest exercici es proposa la verificació dels aprenentatges referits als apartats 4, «La ciutat: origen i funcions», i 6, «Models de creixement urbanístic», del bloc de continguts 4, «La població i el sistema urbà: dinàmica, diversitat i desigualtat», del document de concreció del currículum.

Pregunta 1 [0,50 punts]

El tipus d'entramat que predomina a la ciutat de Vitòria és el radial o radiocèntric.

(0,50)

Pregunta 2 [1,5 punts]

El plànol radiocèntric o radial es caracteritza perquè, des d'un punt central (plaça, catedral o castell), en parteixen els carrers o les avingudes que connecten els diversos sectors de la ciutat, de manera similar als radis d'una bicicleta. S'hi obren també vies concèntriques (cinturons urbans) per connectar els diferents barris sense necessitat de passar pel centre de la ciutat.

(0,75)

L'aspecte positiu en la mobilitat d'aquest tipus d'entramat és la bona comunicació i la rellevància que pren el centre de la ciutat, que queda molt accessible des de qualsevol punt. La saturació del centre degut a la convergència de les principals arteries viàries és un dels principals inconvenients.

(0,75)

Pregunta 3 [1 punt]

<i>Tipus de barri</i>	<i>Funcions</i>
Centre històric	Cultural, comercial, administrativa i serveis
Eixample	Administrativa i Serveis, residencial
Barri suburbial	Residencial
Barri suburbà	Residencial
Polígon industrial	Industrial

(0,20 punts per cada resposta correcta.)